

Návštěva trestního řízení

Krajský soud v Brně, 20. listopadu 2024

Ve středu 20. listopadu jsem se v 9 hodin ráno plánovala zúčastnit líčení, kdy byl obžalovaný obviněn z trestního činu znásilnění. Z přehledu jednání vypsáno na webových stránkách soudu jsem pochopila, že obžalovaný je od roku 2019 vězeň v Kuřimské věznici. Věděla jsem, že pokud se jedná o znásilnění, téma bude těžké a citlivé, tudíž bude možné, že se dovnitř nedostanu. I když jsem se ve výsledku líčení nemohla zúčastnit, pozorování před začátkem a 5 minut v soudní síni mi ukázaly pár pro mě nových aspektů trestního řízení a světa, který mi přijde cizí a v některých situacích jako z filmu.

Přišla jsem raději o 20 minut dřív. Před jednací síní už seděla slečna, která studovala právnickou fakultu (což jsem se dozvěděla z konverzace posléze) a pán, který nebyl moc formálně oblečen, tudíž jsem předpokládala, že bude někdo z veřejnosti. Ujistilo mě to, že se mohu aspoň pokusit jednání zúčastnit. Poté se připojil formálně oblečený pán, kterého jsem potkala čekat před soudem s mladším neformálně oblečeným mužem. Myslela jsem si, že to je obžalovaný, jak jsem ale později zjistila obžalovaný má být dopraven v doprovodu policie. Z podobnosti jsem předpokládala, že bude jeho syn nebo rodinný příslušník. Postupně se přidávalo více lidí. Přišel další obhájce obviněného a s tím prvním se pobavili nad stejnými taškami, se kterými přišli. Povykládali si o její praktičnosti a vzhledu a trochu tak napětí ve vzduchu uvolnili. Dále se připojil pán oblečený do taláru a další neformální pán z veřejnosti, který vypadal, že se s většinou lidí zde zná. Bavilo mě přemýšlet, jakou kdo má roli a co jsou zač, protože jsem byla v úplně cizím prostředí, které jsem neznala. Neznala jsem formální požadavky komunikace, ani normy, které na takovém místě platí. Neformálně oblečený pán přišel za pánem v taláru a zeptal se ho „Tak co? Myslíte, že se přizná?“. Trošku mi to přišlo nevhodné, protože hned opodál stál obhájce obžalovaného. Později jsem zjistila, že je to novinář a že mezi čekajícími stojí další dva. Vypadali, že návštěva soudního líčení je pro ně na denní bázi.

Z místnosti vyšla paní a vyzvala všechny obhájce a mladšího pána, aby vešli dovnitř. Myslela jsem si, že je poté řada na veřejnosti, ale jeden z novinářů mě upozornil, že se ještě čeká na příchod obžalovaného. Stáli jsme před síní asi 5-10 minut. Všichni tři novináři s nachystanými telefony pro dokumentování příchodu. Z nějakého důvodu jsem si připadala nevhodně. Přišlo mi nevhodné chování novinářů, kteří diskutovali o tom, zda je dneska zase nevyhodí, o tom, že se nejedná o znásilnění na nezletilé, tak by mělo být vše v pořádku a celková taková lehká drzost, která se s nimi pojila. I když rozumím, že práce novináře vyžaduje trochu drzosti, bylo mi pána, který přicházel v doprovodu policie lehce líto. Jejich styl komunikace neukazoval žádnou formální stránku a připadalo mi, že o věcech jako je znásilnění mluvili jak o běžné každodenní věci nebo spíše, jak o pracovní záležitosti bez nějaké citlivosti. Tento rozdíl jsem ale viděla u ženy novinářky, které se vůbec neprojevovala k tématu.

Aspekty, které se sebou pojí nálepka vězně, to, že ho dovedla policie, to že měl pouta a to, že budil očividný novinářský zájem ve mně vyvolávaly lehký strach. Vzhled obžalovaného, jeho chůze a vystupování mi naháněly hrůzu, i když jsem si uvědomovala, že je vytvořena strukturami a okolnostmi, které sebou tato skutečnost nese. Obávám se, že k mému vnitřnímu pocitu nepřispělo ani to, že obžalovaný je z romské menšiny, protože jsem si tak představila klasický stereotyp romského kriminálního.

Po vstoupení obžalovaného do síně jsme mohli také vstoupit. Místnost byla poněkud větší, než jsem očekávala. Před lavicemi pro veřejnost byla velká katedra s paní soudkyní a do stran stoly s obhájci. Zaujalo mě, jaký respekt a formalitu místnost a lidé v ní mají. Díky honosnějším lavicím a díky talárům, které měli všichni oblečení. Paní soudkyně svým proslovem uvítala všechny zdejší a započala jednání. Z úvodu jsem pouze pochopila, že poškozenými jsou dva muži, kteří se jednání neúčastní. Styl komunikace a formálnost, kterým vše bylo vedeno ve mně budil velký respekt. Viděla jsem, jak obhájci,

soudkyně a lidé, co seděli po její pravici a levici sledovali a měřili, kdo se mezi veřejností nachází. Poradila se s mužem po své levici a poté prohlásila, že kvůli citlivosti toho, co se bude probírat, požaduje, aby veřejnost opustila místnost. Myslím si, že to bylo hlavně kvůli novinářům. Ale rozuměla jsem tomu, že téma je hodně citlivé.

Na druhou stranu jsem také hodně přemýšlela, proč by takové téma nemělo být transparentní. Rozumím, že se na jednání mohou probírat detailní aspekty činu, ale proč by veřejnost nemohla znát, co se vlastně stalo. Také jsem hodně přemýšlela, kdo vlastně rozhoduje o tom, zda tyto informace mohou jít ven a zda nemohou. Je tato pravomoc plně na soudkyni, nebo je to například na přání obžalovaného?